

Dom fra Borgarting lagmannsrett: Regjeringen har feiltolket grenseforordningen og åpnet for ansettelse av tredjelandsborgere i større utstrekning enn EØS samarbeidet krever:

LO, med Norsk Flygerforbund og Norsk Kabinforening, (heretter LO) fikk i dag enstemmig medhold i at regjeringen har feiltolket grenseforordningen og uriktig lagt til grunn at Norge var tvunget til å åpne for ansettelse av tredjelandsborgere (andre enn EU/EØS borgere) på norske fly.

LO vant frem med sitt syn i lagmannsretten om at den tidligere utlendingsforskriften som bl.a. sperret for Thaiandske flypersonale på norske fly, ikke var i strid med grenseforordningen.

Regjeringen sendte forslag til endring av utlendingsforskriften ut på høring i 2016 fordi den mente forskriften var i strid med Schengen grenseforordning. Bakgrunnen var at Norwegian hadde søksmålsvarslet regjeringen om at utlendingsforskriften var i strid med grenseforordningen og dermed ulovlig hindret ansettelse av thailandsk personale på de interkontinentale flyvningene.

Lagmannsretten mener Norwegian og regjeringens forståelse av grenseforordningen er feil:

"Etter lagmannsretten syn forelå det ikke direkte motstrid mellom grenseforordningen vedlegg VII punkt 2.1 og den norske utlendingslovgivningen. Det innebærer at lagmannsretten mener Lovavdelingens uttalelse ikke gir uttrykk for en riktig rettslig forståelse av hva som følger av grenseforordningen vedlegg VII punkt 2.1."

Videre finner lagmannsretten, helt i tråd med LOs anførsler, at statens regulering av arbeidstillatelse på norske fly er grenseforordningen uvedkommende, og lagmannsretten uttrykker ikke tvil om dette.

Bakgrunnen for at LO gikk til søksmål var at forskriftsendringen åpnet opp for ansettelse av tredjelandsborgere (typisk thailandsk kabinbesetning) til luse lønn (helt ned i kr. 3.000 pr.mnd) og at dette gikk til fortrensel for norske arbeidsplasser. Når regjeringen utelukkende begrunnet forskriftsendringen med at de norske regler var i strid med grenseforordningen, stengte det for en politisk og demokratisk debatt om dette var noe man ønsket.

Den eneste måte å få politisk debatt rundt dette spørsmålet var å ta ut søksmål mot staten for å få fastslått om grenseforordningen påla norske myndigheter å gjennomføre forskriftsendringen.

Dommen er et klart eksempel på at regjeringen ikke utnytter handlingsrommet i EØS-samarbeidet, men dytter regelverket foran seg.

Forskriften ble ikke kjent ugyldig. Regjeringens forståelse av grenseforordningen er åpenbart feil, men lagmannsretten oppstiller svært strenge krav for å kunne kjenne en forskrift ugyldig (uforsvarlighetskrav). Dette er høyst diskutabelt men LO ser ikke nødvendigheten av å anke dommen på dette grunnlag. LO ville ikke oppnådd noe mer ved en dom for ugyldighet enn en ny politisk debatt om hvilke regler som skal gjelde for tredjelandsborgere i Norge, og med denne dommen vil denne debatten nå uansett komme:

I Stortingets spørretime den 27.4.2016 svarte f.eks. arbeidsminister Anniken Hauglie følgende på Dag Terje Andresen (A) sitt spørsmål om hvorfor regjeringen bryter valgløftet om at norske myndigheter ikke skal legge til rette for å åpne opp for å fly med asiatiske lønns- og arbeidsvilkår:

"Denne regjeringen mener det er viktig å overholde inngåtte folkerettslige forpliktelser, og som det går frem av vårt forslag vil presiseringen innebære at vi etterlever grenseforordningen slik andre land allerede gjør." <https://stortinget.no>

Dommen viser at regjeringen tok feil, og at regjeringen har åpnet opp for at tredjelandsborgere kan ansettes på norske fly i større utstrekning enn det Norge er forpliktet til.

På Arendalsuka i 2016 svarte daværende samferdselsminister Solvik Olsen følgende på debattleders spørsmål om det var aktuelt å endre forskriften hvis en kommende dom går i LOs favør: - Selvsagt! Statsrådets forklarte det klare svaret med at forskriftsendringen ikke primært er en politisk villet endring, men en juridisk vurdering. <https://www.lo.no/politikk/Naringspolitikk/Artikler-Naringspolitikk/Positivt-at-luftfarten-skal-utredes/>

LO ser frem debatten om Norge skal/bør åpne for ansettelse av tredjelandsborgere på norske fly.